

PFU-SAK NR. 270/11

KLAGER: Spiertagáísá reinbeitedistrikt 14 A v. leder Kjell Magne Eira
ADRESSE: Oalgejotguolbba 2, 9730 Karasjok
TELEFON:
PUBLIKASJON: Finnmark Dagblad
PUBLISERINGSDATO: 24.09.2011, 26.09.2011
STOFFOMRÅDE: Forvaltning
GENRE: Nyhetsartikkel
SØKERSTIKKORD: Kontroll av opplysninger, samtidig imøtegåelse, tilsvaer, identifisering
REGISTRERT: 07.10.2011
BEHANDLET I SEKR.: 14.10.2011
BEHANDLES I PFU: 15.12.2011
FERDIGBEHANDLET: 15.12.2011
BEHANDLINGSTID: 68 dager
KLAGEGRUPPE: Næringsdrivende
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
RETTSBEHANDLING:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Lørdag 24. september hadde **Finnmark Dagblad (FD)** et kart på førstesiden der 17 bygninger er angitt og merket med «**ULOVLIG**», én er merket med «**LOVLIG**». Tittelen på oppslaget er:

«BYGDE ET HELT HYTTEFELT ULOVLIG»

Og i henvisningsteksten står det:

«Reindriftsaktører har bygget rundt 16 ulovlige hytter med tilhørende ulovlig veinett.»

Inni avisen har artikkelen tittelen «**Bygget hyttefelt ulovlig**». Den er illustrert med en rekke bilder av hytter, en del med biler parkert utenfor. I ingressen står det:

«Porsanger kommune reagerer etter at reindriftsaktører har tatt seg til rette og bygget et helt hyttefelt og veinett i Caskil, utenfor Lakselv.»

Videre i brødteksten står det:

«Porsanger kommune har (...) funnet 16 eller 17 byggverk som sannsynligvis er beregnet til beboelse. Kommunen konkluderer, i et brev til Reindriftsforvaltningen (...), med at de ikke kan se å ha behandlet mer enn ett av disse byggene etter plan- og bygningslovens bestemmelser de senere år.

Kommunen påpeker i brevet at de fleste av byggverkene er av nyere dato. Dermed er kun ett av 16-17 byggverk lovlig satt opp (...). Kommunen skriver at de i tillegg til byggverkene, også fant veier til hytter/beboelsesbygg som det ikke er søkt om tillatelse til. I brevet til reindriftsforvaltningen understreker kommunen at hytter i reindriften er søknadspliktige, og at byggverk ikke kan føres opp før tillatelse foreligger.»

Avisen siterer teknisk sjef i kommunen, Rudi Larsen, som karakteriserer dette som «en ganske alvorlig og svært beklagelig sak». Videre står det:

«Larsen forteller at kommunen har sanksjonsmuligheter som er hjemlet i plan- og bygningsloven. – I ytterste konsekvens kan kommunen kreve byggverkene revet, da de er ulovlig satt opp. – Synes du det er riktig at reindriften kan ta seg til rette på denne måten (...)? – Nei. Den samme loven gjelder for reindriften som for øvrige som ønsker å bygge (...).»

Larsen uttaler videre at det også er anlagt vei ulovlig i området, og at dette anses som miljøkriminalitet.

Lederen for Finnmarkseiendommen (FeFo), grunneier i området, er også intervjuet i saken. Han forteller at de ikke har sanksjonsmuligheter gjennom Finnmarksloven, men at de «i ytterste konsekvens kan ta ut sivilt søksmål». Videre står det:

«- Er det at reindriftnæringen tar seg til rette et stort problem? - Reindriftsaktørene søker som regel, i alle fall når det gjelder byggverk. De er ikke alltid like flinke med søknader når det gjelder reingjerder (...).»

Det går videre frem at lederen for Reindriftsforvaltningen i området ikke ønsker å kommentere saken ennå, og avslutningsvis står det:

«Finnmark Dagblad har forsøkt å komme i kontakt med lederen i reinbeitedistriktet via telefon mange ganger i løpet av fredag. Det lyktes ikke avisen å oppnå kontakt med ham eller nestleder (...). FD fikk tak i et av distriktets øvrige styremedlemmer (...), og orienterte om anklagene. Medlemmet ville ikke kommentere, og viser til lederen.»

Mandag 26. september bragte FD en artikkel med tittelen «**Beitedistrikt i Porsanger: - Ikke et ulovlig hyttefelt**». Artikkelen er illustrert med en faksimile av forsiden foregående lørdag, og det står:

«Reinbeitedistrikt 14As leder Kjell Magne Eira og nestleder Niillas Jovvna Antimener FD skrev "usanne fakta" lørdag, ifølge en pressemelding (...). "Dette er et reindriftsanlegg på lovlig tomt og ikke noe hyttefelt. Veien er lovlig fremført til et aktivt samlingsanlegg. Anlegg med diverse husvære er oppført i reinbeitedistriktets bruksregler (...)"». FD skrev lørdag at de har satt opp et hyttefelt og veinett ulovlig, og at kommunen og FeFo reagerer på dette. Eira sier i meldingen at han ikke har fått henvendelser om saken fra FD. (...) FD ringte flere ganger til leder fredag, uten å få svar. Heller ikke søndag svarte han på FDs oppringninger eller sms.»

KLAGEN:

Klager er Spiertagáisá reinbeitedistrikt 14 A, som skriver om det første oppslaget:

«Dette er sterke beskyldninger mot reindriftsfamiliene i området, og beskyldningene har ikke rot i virkeligheten. Hyttene (...) er næringshytter for reindriften, de er ikke etablert for fritidsformål.»

Det klages over feilaktige opplysninger og manglende mulighet til samtidig imøtegåelse, og det anføres brudd på følgende punkter i Vær Varsom-plakaten: 1.2, 3.2, 3.7, 4.1, 4.4, 4.7, 4.13 og 4.14. Klager skriver:

«Journalisten i FD gjør ingenting for å skjule identiteten for reindriftssamene han mener har opptrådt kriminelt. Adressen (...) er lokalisert og navnet på reinbeitedistriktet blir oppgitt. Hyttene blir avbildet (...) med eiernes biler utenfor.»

Det vises videre til konkrete sitater som oppleves som «direkte krenkende, usanne, truende og nedsettende». Klager skriver videre:

«Porsanger kommune mener de er blitt feilsitert av journalisten, dette skriver den samiske avisen "Ávvir" 28.09.2011 [vedlagt; sekr. anm.]. (...) Også FD beklager det inntrufne i avisen "Ávvir" 28.09.2011.»

Om muligheten til samtidig imøtegåelse, står det:

«Distriktets leder har ikke blitt oppringt av journalisten i forkant av publiseringen, slik journalisten selv hevder. Distriktets leder var lett tilgjengelig på Caskil da journalisten var der og fotograferte hyttene (...). Nesten alle distriktets reineiere med familiene var i området denne dagen (...). Journalisten tok ikke kontakt (...). Vi er gjort kjent med at reindriftsforvaltningens kommentarer uteble på grunn av at journalisten først ringte forvaltningen sent på dagen fredagen, dagen før publisering. Forvaltningen hadde ikke anledning til å svare på dette tidspunktet. Uansett har reindriftsforvaltningen mandag morgen 26.09.11. dementert utsagnet om at reindriften har brutt plan- og bygningsloven (...).»

Om tilsvaret i pressemeldingen, skriver klager:

«På samme spalteplass som vår pressemelding fikk i Finnmark Dagblad, fremholder journalisten at han hadde forsøkt å kontakte reinbeitedistriktets leder. Journalisten lot ikke vår pressemelding stå selvstendig. Han legger inn sine merknader i denne der han dementerer vårt innhold (...). Det er svært opprørende at avisen viser slik arroganse (...).»

Avslutningsvis står det:

«Reindriftnæringen fremstilles nærmest ensidig negativt i de ulike mediaene, og noen aviser utmerker seg i så henseende. Dette har fått, og får fortsatt konsekvenser for hvordan samer og særlig reindriftssamer blir oppfattet i lokalsamfunnene. (...) Det er stor sannsynlighet for at oppslaget vi viser til (...), er farget av slike diskriminerende holdninger (...). Vi i reindriften skal – som alle andre – fra tid til annen tåle at det rettes et kritisk lys på vår virksomhet. Vi skal imidlertid ikke behøve å finne oss i å bli fremstilt som kriminelle, usamarbeidsvillige og arrogante dersom dette ikke er tilfelle.»

TILSVARSRUNDEN:

Finnmark Dagblad skriver i sitt tilsvaer:

«Artikkelen er basert på informasjon fra Porsanger kommune. Her fikk journalisten blant annet et kart som viste et antall hytter som angivelig var ulovlig oppsatt. Journalisten gikk gjennom opplysningene sammen med teknisk sjef (...). Disse viste seg ikke å være korrekte. Undertegnede har i Ságat, Avvir og Finnmark Dagblad beklaget overfor hytteeiere som urettmessig har blitt hengt ut som lovbrøyttere. Selv om artikkelen er basert på informasjon fra Porsanger kommune, er det FD som avis som må ta ansvaret. Jeg merker meg at kommunen i ettertid hevder at den er referert feil.»

Om samtidig imøtegåelse skriver avisen:

«Både journalisten og vaktshjefen gjorde flere forsøk på å komme i kontakt med lederen i reinbeitedistriktet, og brukte nummeret han står oppført med i katalogen. (...) Vaktshjefen ringte til samtlige styremedlemmer i reinbeitedistriktet, men fikk bare svar hos et (...). Det aktuelle styremedlemmet (...) henviste til lederen. Til sist – og siden hovedkilden ble vurdert som troverdig – ble det vurdert å kjøre saken. (...) For øvrig ble det også oppgitt feil nummer i pressemeldingen som ble sendt ut søndag av reinbeitedistriktet.»

Avisen viser videre til at lederen i Reindrifisforvaltningen i Øst-Finnmark er intervjuet i artikkelen, og skriver følgende til klagers anførsler om feilaktig gjengivelse av kommunens uttalelser:

«Det er kun journalisten og teknisk sjef som kjenner til hva som ble sagt under intervjuet. (...) [J]ournalisten fikk tips om mulig ulovlig hyttebygging tidlig på morgenen. Han kontaktet kommunen ved teknisk leder og fikk høre at de kjente til dette.»

Avisen skriver at journalisten fikk et kart av teknisk sjef «hvor det var satt ring rundt ei hytte – den eneste lovlige, ifølge kommunens representant. (...) Slik intervjuet med teknisk leder er gjengitt i avisen, kan jeg heller ikke se at det er mulig å tro at spørsmålene og svarene er av generell art. Ifølge journalisten gikk det eneste generelle spørsmålet ut på om ulovlige bygg er et stort problem.»

Avisen mener å ha holdt seg innenfor Vær Varsom-plakatens bestemmelser, gitt de opplysningene avisen satt inne med på publiseringstidspunktet. Om punkt 3.2, skriver avisen:

«FD lyktes ikke å få reinbeitedistriktet i tale, men sørget allerede den påfølgende mandagen (...) å bringe reinbeitedistriktets uttalelse (...). Samme mandag ble det gjort et intervju med lederen i reinbeitedistrikt 14A. I samme sak (...) får kommunen kritikk av reindrifisforvaltningen for ikke å ha lett godt nok i arkivene sine. Daværende ordfører (...) beklager her om kommunen har gitt ut gale opplysninger og forteller at de starter en grundig gjennomgang av egne papirer. Gjennomgangen fører til at 5-6 hytter raskt blir erklært lovlige.»

Om punkt 4.4., står det:

«Titler og ingresser går ikke lenger enn innholdet i artikkelen. Opplysningene FD fikk, viste seg imidlertid ikke å stemme. (...) Det forsøkte FD å rette på i det øyeblikket avisen ble klart over dette.»

Og om identifisering:

«Opplysningene var så vidt klare fra hovedkilden, Porsanger kommune, at FD valgte å bruke et bilde fra det aktuelle hyttefeltet.»

Avisen understreker at feil er rettet så raskt som mulig, og at redaktøren har beklaget offentlig overfor de som urettmessig har blitt involvert. Avisen skriver følgende om klagers anførsler rundt holdninger til reindriftssamer:

«Finnmark Dagblad har som mål å følge reindriftsnæringen på linje med andre næringer, og har etter mitt syn en god balanse i dekningen.»

Klageren skriver:

«Reinbeitedistrikt 14 A's pressemelding til Finnmark Dagblad (FD) kommenteres av FD's journalister gjennom tredjeperson og gjennom bruddstykker av pressemeldingen. Dette er uholdbart. Dekning av saken ble svært ensidig, overfladisk og krenkende av reindriftssamene i distrikt 14 A. Spiertagaisa.»

Finnmark Dagblad har ikke hatt mer å tilføye i saken.